

In samenwerking met Heemkundekring Paulus van Daesdonck

Bent u ook bij de fototentoonstelling geweest op zaterdag 8 oktober j.l. in de Kapelhof? Het gebouw waarin, vanaf 1922 tot 1 maart 1970, de St. Anna-school was gevestigd. Zo ja, dan hebt u ervaren hoe druk en gezellig het er was. Zo nee, dan hebt u echt iets gemist.

De openingshandeling werd verricht door twee oorspronkelijke bewoners van Heusdenhout-Dorp: Mevrouw Dien van den Wijngaart-van den Boer (Heusdenhout 1917) en de heer Rinus Bartels

Mw. Dien van den Wijngaart-van den Boer verricht de openingshandeling

(Heusdenhout 1930). Zij hanteerden op vaardige wijze de schaar. Mevrouw van den Wijngaart woont nog steeds in Heusdenhout. De heer Bartels en zijn vrouw moesten in de zestiger jaren van de vorige eeuw hun agrarisch bedrijf in Heusdenhout noodgedwongen opheffen. Zij vonden een nieuwe locatie om hun bedrijf voort te zetten in Liesbosch.

Ook de heer Rinus Bartels hanteert met trots de schaar

In foto's en tekeningen voorzien van teksten is een deel van de geschiedenis van het vroegere kapeldorp Heusdenhout gevangen en tentoongesteld. Als entourage waren er ook oude handgereedschappen

te zien uit de land- en tuinbouw, daadwerkelijk gebruikt in het Heusdenhoutse. Zij behoren tot de zorgvuldig beheerde verzameling van Cees van der Velden.

Nu zijn teksten 'maar' teksten en foto's zijn 'slechts' foto's. Herinneringen worden pas echt levend als mensen er over praten. En dat gebeurde op die zaterdag. Bewoners van het vroegere kapeldorp en familieleden, die elkaar soms lange tijd niet hadden gezien, ontmoetten er elkaar. Stukken ouder en sommigen ook door het leven getekend. Met meer levenswijsheid, opgedaan in al die jaren, en met onuitwisbare herinneringen aan Heusdenhout-Dorp. Foto's, tekeningen en documenten die de aanleiding vormden voor de aanwezigheid van de bezoekers, verdwenen tijdens de gesprekken naar het tweede plan. De ontmoetingen tussen familieleden, vroegere burens en bekenden bleken vele malen waardevoller. Wat die zaterdag ook opviel: er kwamen veel 'nieuwe' bewoners kijken. Nieuw, te verstaan als huidige bewoners van de wijk, die vóór de annexatie in 1961 niet

De boerderij van de Familie Bastiaansen in vroeger dagen

De schoolfoto's van de St. Annaschool kregen veel belangstelling

in het dorp woonden. Ook al kom je oorspronkelijk van elders, na dertig, veertig jaar of meer voel je jezelf ook hier geworteld.

Zo werd de titel van de fototentoonstelling Heusdenhout ontmoet ☺☺☺ ontmoet Heusdenhout volledig waar gemaakt.

De tentoonstelling paste binnen de activiteiten die de Wijkraad Heusdenhout had georganiseerd. Vanwege die gelegenheid verscheen het wijkblad als een speciale glossy editie. Ook in die uitgave was een historisch artikel over Heusdenhout opgenomen. Dat artikel in die bijzondere uitgave had moeten beginnen met de vraag: 'Wie en wat was hier voordat ik hier was?' Die vraag ontbrak echter als kopje in de definitieve versie.

De drukproef bleek niet voldoende gecontroleerd. Voor de op de tentoonstelling aanwezige nieuwe bewoners was dat geen bezwaar. Zij bleken al eerder te beschikken over de natuurlijke interesse voor de historie van het gebied waarin zij thans wonen.

Wie de wijk nu kent en de beelden uit vroeger tijden op zich laat inwerken, moet wel constateren dat de vorming van de wijk zeer ingrijpend is uitpakkt voor Heusdenhout-Dorp. De foto's alleen laten echter niet de verhalen zien die er achter zitten. De transformatie van een overwegend agrarisch dorp naar een stadswijk in een betrekkelijk korte periode heeft voor vele bewoners verstrekende gevolgen gehad. Alle boeren en tuinders uit het dorp moesten hun activiteiten in Heusdenhout beëindigen. Er bleef geen agrarisch gebied meer over. Een enkeling van hen kon met pensioen. Een aantal van hen ging in dienstverband werken. De overigen zetten hun bedrijf elders voort, in dorpen verder van de stad vandaan.

Op de tentoonstelling waren van enkele plekken uit Heusdenhout de verschillen tussen oud en nieuw op foto's te zien. Met opzet zijn hiervoor die plekken gekozen waar ook nu nog iets van vroeger te herkennen valt.

Bij wijze van voorbeeld in dit artikel twee foto's, een van vroeger en een van nu, genomen vanuit hetzelfde stand-

De drie oude linden een levend bewijs uit het Heusdenhout van vroeger

Je moet er op gewezen worden, maar het is toch leuk te weten dat er ter plaatse nog iets te zien is van hoe het eerder was. Er is heel wat verdwenen van hetgeen voor Heusdenhout in het verleden zo kenmerkend was. Naast historische boerenwoningen, landbouwschuren, akkers en rustieke landweggetjes, is het vooral de landelijke rust -voor buitengebieden zo gewoondie voorgoed verdween.

Is Heusdenhout nu helemaal van de kaart?

Nee natuurlijk niet, wie op de grote wegen in de directe omgeving rijdt komt de naam Heusdenhout nog heel vaak tegen. Ook het viaduct in de zuidelijke rondweg naar bedrijventerrein Minervum, over rijksweg A27, draagt de naam Heusdenhout. Wel missen we nog enkele naamborden die langs de hoofdwegen in de wijk aangeven wanneer je Heusdenhout binnenkomt of verlaat. Dat Heusdenhout niet van de kaart is blijkt ook wanneer u een route wilt plannen met Google Maps. Typt u Heusdenhout in als plaatsnaam dan wordt u correct geholpen. U kunt zelf ook heel eenvoudig aan de herkenbaarheid van Heusdenhout meewerken. Laat in uw correspondentie weten dat u uit Heusdenhout komt, bijvoorbeeld door de vermelding Heusdenhout-Breda of Breda-Heusdenhout op te nemen in uw adresgegevens.

Grote belangstelling voor de foto's en voor elkaar

punt. Wie in het verleden vanuit Ginneken over de Heusdenhoutseweg richting St. Annakapel ging,

kon de woning van de foto aan het begin van dit artikel waarnemen. De boerderij stond aan de linkerzijde van de weg, iets voorbij huize Weilust en de tuinderswoning van de Familie van der Velden, tegenover het punt waar de vroegere Hoogeindsestraat aansloot op de Heusdenhoutseweg. In vroeger dagen woonde hier de familie Bastiaansen. Op deze foto ziet u vóór de woning drie lindebomen.

Op de foto boven aan deze pagina ziet u de huidige situatie juist op het punt waar de Draaiboom aansluit op de Heusdenhoutseweg. Let u eens op de drie bomen welke boven de heg uitkomen die de tuin omsluit. Het zijn dezelfde drie lindebomen van de vroegere boerderij.

Jaren geleden schreef Kees Wirken vanuit zijn persoonlijke herinneringen uit vroeger tijden het boek 'Het Verdwenen Dorp'. Kees, geboren in de voormalige Hoogeindsestraat, is enkele jaren geleden overleden. Wat zou hij genoten hebben, wanneer hij tijdens de tentoonstelling enkele mensen die hij in zijn boek laat optreden, zou hebben weergezien. In al die mensen leeft het dorp, dat in twee fasen -1942 en 1961- werd geannexeerd, nog steeds voort.

De grote opkomst en alle contacten nadien bewijzen dat het kapeldorp Heusdenhout nog lang niet dood is. De -veel te vroeg- overleden zanger Bram Vermeulen schreef het al zo treffend in de tekst van zijn lied met de titel 'Testament': 'Dood ben ik pas als jij me bent vergeten'.

In overdrachtelijke zin geldt dat ook voor het kapeldorp Heusdenhout. Vandaar dat de werkgroep Heusdenhouts Historie van Heemkundekring Paulus van Daesdonck er alles aan doet om de herinnering aan Heusdenhout-Dorp levend te houden.

U kunt daarbij helpen door oude (familie)foto's van Heusdenhout aan te bieden, zodat ze kunnen worden gescand om in digitale vorm te worden opgeslagen. Ook (familie)verhalen uit het Heusdenhout van vroeger leggen we graag vast. Alle foto's, gegevens en verhalen komen uiteindelijk terecht in het archief van de Heemkundekring Paulus van Daesdonck. Zo blijven ze beschikbaar voor de generaties na ons.

Werkgroep Heusdenhouts Historie

